

“กัญชาเสรี เสรีแค่ไหน”

พันโท อธิภัทร ดำรงวัฒนา

ปัจจุบันมีการประกาศพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ ในราชกิจจานุเบกษาเมื่อ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๔^๑ และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไปนั้น สาระสำคัญที่เป็นประเด็นน่าสนใจของคนทั่วไปไม่ได้อยู่ที่ตัวประมวลกฎหมายยาเสพติดเนื่องจากประมวลกฎหมายยาเสพติดเป็นเพียงการรวบรวมกฎหมายที่เกี่ยวกับยาเสพติด วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท การป้องกันการใช้สารระเหย และการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ที่บัญญัติเป็นกฎหมายทั้งที่เป็นกฎหมายหลัก และกฎหมายลำดับรองอยู่กระจัดกระจายกว่าร้อยฉบับ แต่เป็นประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๖๕^๒ ซึ่งออกตามความในมาตรา ๒๙ วรรคสอง^๓ แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด สาระสำคัญของประกาศดังกล่าวได้กำหนดให้ยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๕ ได้แก่ พืชฝิ่น (*Papaversomniferum* L. และ *Papaverbracteatum* Lindl. หรือที่มีชื่ออื่นในสกุลเดียวกันที่ให้ฝิ่นหรือแอลคาลอยด์ของฝิ่น) เห็ดขี้ควายหรือพืชเห็ดขี้ควาย (*Psilocybecubensis* (Earle) Singer หรือที่มีชื่ออื่นในสกุลเดียวกันที่ให้สาร psilocybin หรือ psilocin) และ สารสกัดจากทุกส่วนของพืชกัญชาหรือกัญชง ซึ่งเป็นพืชในสกุล *Cannabis* ที่มีปริมาณสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอล (tetrahydrocannabinol, THC) เกินร้อยละ ๐.๒ โดยน้ำหนัก และสารสกัดจากเมล็ดของพืชกัญชาหรือกัญชง ที่ไม่ได้จากการปลูกภายในประเทศโดยไม่จำกัดความเข้มข้น

แม้ว่าสารสกัดจากกัญชา และ กัญชงจะถือว่าเป็นสารเสพติด แต่สารสกัดที่มีปริมาณสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอล (tetrahydrocannabinol, THC) ต่ำกว่าปริมาณที่กำหนดเฉพาะที่ได้รับอนุญาตให้สกัดจากพืชกัญชาหรือกัญชงที่ปลูกภายในประเทศ และสารสกัดจากเมล็ดกัญชาหรือกัญชงที่ได้จากการปลูกภายในประเทศ ก็ไม่ถือเป็นยาเสพติดประเภทที่ ๕ ตามประกาศดังกล่าว ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (๙ มิถุนายน ๒๕๖๕) ผลในทางกฎหมายทำให้กัญชาซึ่งเคยเป็นยาเสพติดประเภทที่ ๕ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๖๓^๔ หากไม่ได้นำมาสกัดเป็นสารสกัดที่มีปริมาณสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอล (tetrahydrocannabinol, THC) ไม่เกินร้อยละ ๐.๒ โดยน้ำหนัก หรือเป็นการสกัดจากเมล็ดกัญชาหรือกัญชงที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ ไม่เป็นยาเสพติดตามประมวลกฎหมายยาเสพติดอีกต่อไป จากผลทางกฎหมายดังกล่าวสามารถพิจารณาการกระทำต่าง ๆ เกี่ยวกับพืชกัญชาหรือกัญชงที่ได้ดังนี้

การผลิตการนำเข้ามาในราชอาณาจักร หรือส่งออกป็นอกราชอาณาจักร

การผลิต ได้แก่ การเพาะ ปลูก ทำ ผสม ปรง แปรสภาพ เปลี่ยนรูป หรือสังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ เมื่อกัญชาที่ไม่อยู่ในสภาพของสารสกัด และมีความเข้มข้นน้อยกว่าที่ประกาศกระทรวงสาธารณสุขกำหนด ทั้งการสกัดจากกัญชาที่ปลูกภายในประเทศ ไม่มีความผิดทางกฎหมาย ดังนั้น การกระทำเกี่ยวกับการผลิตตามบทนิยามข้างต้นก็ไม่ใช่ความผิดแต่อย่างใด สำหรับการปลูกกัญชาหลังจากประกาศกระทรวงสาธารณสุข มีผลใช้บังคับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้มีนโยบายให้ผู้ที่มีความประสงค์จะปลูกกัญชาลงทะเบียนแจ้งการปลูกผ่านระบบ Application “ปลูกกัญ” หรือ “Plook Ganja” ซึ่งเริ่มดาวน์โหลดได้ตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๕ สำหรับการนำเข้าเมล็ดกัญชา กัญชง ส่วนอื่น ๆ ของพืช เช่น ช่อดอก ใบ กิ่ง ก้าน ไม่ต้องขออนุญาตนำเข้าตามประมวลกฎหมายยาเสพติด แต่ต้องขออนุญาตตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และหากเป็นการนำเข้าสารสกัดจาก

ทุกส่วนของกัญชาจากต่างประเทศ ต้องได้รับอนุญาตตามประมวลกฎหมายยาเสพติดเนื่องจากสารสกัดจากทุกส่วนของกัญชา จัดเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ ๕

ส่วนการนำส่วนอื่น ๆ ของกัญชาไปใช้ทำผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จะต้องขออนุญาตตามกฎหมายและดำเนินการตามคุณภาพ และ มาตรฐานของผลิตภัณฑ์นั้น ๆ เช่น อาหารต้องทำตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ยา ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐ และเครื่องสำอาง ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. ๒๕๕๘ ก็จะเป็นผลิตภัณฑ์ที่ถูกกฎหมาย^๔ ในส่วนของการส่งออกป็นอกราชอาณาจักร ผู้ที่มีความประสงค์จะส่งออกชิ้นส่วนของพืชกัญชาก็ต้องศึกษาถึงประเทศปลายทางว่าเป็นพืชที่ต้องห้ามและ/หรือเป็นสารเสพติดหรือไม่

การเสพ

การเสพกัญชาแม้ว่าจะไม่ผิดกฎหมายอีกต่อไปแต่การนำกัญชาไปใช้อาจก่อให้เกิดปัญหาการลักลอบขน ทำให้เป็นอันตรายต่อสุขภาพแก่ประชาชนที่อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียงได้และอาจเป็นเหตุรำคาญตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ และหากนำกัญชามาผลิตเป็นยาสูบก็ต้องมีการเสียภาษีสรรพสามิตให้ถูกต้องตามกฎหมาย

การครอบครองและ/หรือจำหน่าย

ก่อนที่จะมีการยกเลิกกัญชาจากยาเสพติดประเภท ๕ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ผู้ที่ครอบครองและเสพกัญชาโดยผิดกฎหมาย มีโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ในกรณีครอบครองโดยผิดกฎหมาย มีโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ กรณีเสพกัญชาโดยไม่ได้รับอนุญาต สำหรับการจำหน่ายและครอบครองไว้เพื่อจำหน่าย กฎหมายได้กำหนดโทษไว้ต่างกันขึ้นอยู่กับปริมาณที่ครอบครอง เมื่อกัญชาไม่เป็นยาเสพติดอีกต่อไป การครอบครอง การจำหน่าย การครอบครองเพื่อจำหน่าย หรือครอบครองเพื่อเสพ ก็ไม่ผิดกฎหมายอีกต่อไป

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าประกาศกระทรวงสาธารณสุขจะไม่ได้ระบุให้กัญชาเป็นยาเสพติดประเภท ๕ อีกต่อไป แต่คณะกรรมการอาหารและยาได้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. ซึ่งเข้าสู่สภาเมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๕ เพื่อนำมาใช้ควบคุมการนำกัญชาไปใช้ในทางที่ไม่เหมาะสมนอกจากนี้ยังมีการเสนอร่างกฎหมายลำดับรองเพื่อควบคุมการใช้กัญชาและสารสกัดจากกัญชาควบคู่ไปกับการออกพระราชบัญญัติข้างต้น^๖ เมื่อกฎหมายดังกล่าวผ่านกระบวนการนิติบัญญัติ ก็จะมีการประกาศใช้ในอนาคตต่อไป

^๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๘/ตอนที่ ๗๓ก/หน้า ๑ / ๘ พุทธศักราช ๒๕๖๔

^๒ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๙/ตอนพิเศษ ๓๕ง/หน้า ๘ / ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

^๓ มาตรา ๒๙ วรรคสอง “การระบุชื่อยาเสพติดให้โทษว่ายาเสพติดให้โทษชื่อใดอยู่ในประเภทใดตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๔) และ (๕) และการเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงชื่อหรือประเภทยาเสพติดให้โทษดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ประกาศกำหนด”

^๔ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๗/ตอนพิเศษ ๒๙๐ง/หน้า ๓๓ /๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๓

^๕ <https://www.bangkokbiznews.com/social/1007009> สืบค้นวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๕

^๖ <https://www.bangkokbiznews.com/social/1006599> สืบค้นวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๕

